

Sisukord

I osa	7
II osa	63
III osa	659
Võõrfraaside tõlked	851
Paar sõna saateks	873

[1]

Tähtis ja turd Buck Mulligan tuli trepist üles, käes vahukauss, mille peal risti peegel ja habemenuga. Ta võotamata kollase hommikukuuve hõlmad järgnesid talle, kergelt paisudes mahedas hommikuõhus. Oma anumad kõrgel hoides ta kuulutas:

— *Introibo ad altare Dei.*

Siis ta peatus, puurides pilgu alla keerdtrepi hämarusse, ja hõikas karedal häälel:

— Astu ette, Kinch! Astu ette, sa argpüksist jesuiit!

Pidulikult jätkas ta teed ja tõusis sõõrjale suurtükialusele. End sinna ja tänna pöörates jagas ta väärikalt kolm õnnistust – tornile, maale selle ümber ja ärkavatele mägedele. Seejärel, silmates Stephen Dedalust, kummardas tema poole ja puistas õhku rutakaid ristimärke, ise kurguga kruugutades ja pead tudistades. Pahur ja unine Stephen Dedalus, käsivartega trepi ülaastmele nõjatuv, vaatas külmalt seda pikka, kruugutavat ja teda tudinal õnnistavat hobusenägu ja valkjaid tonsuurita juukseid, mis koelt ja värvilt nagu hele tamm.

Buck Mulligan piilus korraks peegli alla, et katta siis kauss kähku uuesti.

— Tagasi kasarmutesse! hüüdis ta karmilt.

Ja lisas jutlustaja toonil:

— Sest seesinane, oo minu armsad, on meite tõeline Kristiine Armulaud: ihu ja hing ja veri ja soolikad. Aeglane muusika, palun. Härrad, sulgege silmad. Üks hetk. Need valged korpuskulikesed teevad väheke tüli. Vaikust, viimne kui üks.

Ta vaatas poolviltu üles, laskis kuuldavale pika aeglase kutsungivile ja jäi keskendunult ootama, ühtlased valged hambad paiguti kuldset helki

heitmas. Chrysostomus, Kuldsuu. Läbi vaikuse kostis vastuseks kaks valju ja teravat vilet.

— Tänan, vana, hüüdis ta reipalt. Kena kõik. Palun keera nüüd vool välja.

Ta kalpsas suurtükialuselt maha ja põrnitses oma vaatlejat tõsiselt, samas laiu hõlstihõlmu sääрте ümber kokku korjates. Priske, ähmaste joontega nägu ja tusane munajas lõug meenutasid mõnd prelaati, keskaegset kunstide soosijat. Tasamahti sugenes ta huulile mõnus naeratus.

— Kas pole kena nali! lausus ta lõbusalt. See sinu tobe antiik-kreeka nimi!

Ta sihtis teist sõbralik-nöökavalt näpuga ja võttis omaette naerdes suuna kaitserinnatise poole. Stephen Dedalus, veninud pool teed ta kannul, vajus istuma suurtükialuse servale ja jäi vaikides vahtima, kuidas teine oma peegli rinnatisele seab, pintsli vahunõusse kastab ja põsed ja lõua sisse seebitab.

Buck Mulligani hääl aga jätkas rõõmsalt:

— Mu enda oma kah tobe: Malachi Mulligan, kaks daktülit. Aga mingi helleenlik kõla tal ju on, eks ole? Kepslev ja päikseline nagu härjavärss kunagi. Me peame kindlasti Ateenas ära käima. Kas tuled kaasa, kui ma tädi käest paarkümmend naela välja õngitsen?

Siis pani pintsli käest, rökatas naerda ja hüüdis:

— Tema sul tuleb jah, see jesuiidijobu!

Lõpetas jutu ja hakkas end hoolikalt raseerima.

— Kuule, Mulligan, ütles Stephen vaikselt.

— Jah, mu arm?

— Kui kauaks mõtleb see Haines siia torni pidama jääda?

Viivuks näitas Buck Mulligan üle parema õla oma puhtaksaetud põske.

— Jube elukas, jumala eest! ütles ta südamest. Igavene anglosaksijurakas. Tema meelest sina pole džentelmen. Hoidku Jumal neid kuradi inglasi! Lõhki nad oma raha ja seedehäirete käes lähevad. Tema on meil ju Oxfordist. Tead sa, Dedalus, õige Oxfordi vurhv on just sinul. Tema ei saa sinust tolku. Oh, parim nimi, mis sul on, on see, mis mina panin: Kinch, terav kui väits.

Ettevaatlikult asus ta lõuga raseerima.

— Öö otsa sonis mingist mustast pantrist, ütles Stephen. Kus ta püssikott seisab?

— Puhta segi pööranud! kostis Mulligan. Sa löid verest välja või?

— Lõin jah, ütles Stephen ägedalt, hääles kasvav hirm. Pimedas, koos mingi tundmatu kujuga, kes sonib ja soiub mustast pantrist, kes vaja maha lasta. Sina oled uppujaid päästnud, aga mina pole mingi kangelane. Kui tema siia jääb, lähen mina ära.

Kulm kortsus, põrnitses Buck Mulligan seebivahtu noateral, hüppas oma õrrelt alla ja hakkas rutakalt püksitaskuis sorima.

— Kurask! kirus ta läbi hammaste.

Läks tagasi suurtükialuse juurde ja pistis käe Stepheni rinnataskusse, öeldes:

— Suvatsege laenata meile oma ninarätti, et saaksin noatera pühkida.

Stephen laskis tal oma räpase kortsus taskurätiku välja tirida ja seda nurkapidi näpus hoides demonstreerida. Hoolikalt pühkis Buck Mulligan habemenoa puhtaks. Seejärel taskurätti silmitsedes lausus ta:

— Bardi ninarätik! Uus värving me iiri poetidele – tattroheline. Võib lausa maitsetki tunda, mis?

Ta tõusis taas rinnatisele, et vaadelda Dublini lahte, heletammised juuksed kergelt lehvimas.

— Oh jumal! ütles ta vaikselt. Eks olegi meri just selline, nagu Algy ütleb: üks suur hell ema. Tattroheline meri. Munepigistav meri. *Epi oinopa ponton*. Oh, Dedalus – kreeklased! Ma pean sulle õppust andma. Sa pead neid originaalis lugema. *Thalatta! Thalatta!* Tema'p see on, meie suur hell ema. Tule siia ja vaata.

Stephen ajas end püsti, läks rinnatise juurde ja heitis sellele nõjatudes pilgu veele ja postilaevale, mis just Kingstowni sadamast väljus.

— Meie võimukas ema! lausus Buck Mulligan.

Järsku pööras ta oma hallid uurivad silmad merelt Stepheni näole.

— Minu tädi arvates tapsid sa oma ema, ütles ta. Seepärast ta ei luba mul sinuga vähimatki tegemist teha.

— Keegi ta tappis, kostis Stephen mornilt.

— Kinch, sa oleks võinud põlvili lasta küll, pagan võtaks, kui su surmasuus ema palus, ütles Buck Mulligan. Mina pole kehvem hüperborealane kui sina.

Aga kui mõelda, et su ema oma viimse hingetõmbega anub, et sa põlvili laskuks ja tema eest palvetaks – ja sina keeldud. Sinus on midagi hirmuäratavat ...

Ta katkestas ja hakkas oma teist põske seebitama, samas kui ta huulile ilmus kõikeandestav naeratus.

– Aga võrratu koomuskitegija, pomises ta endamisi. Kinch, kõigist koomuskitest võrratuim!

Ta raseeris end sujuvalt ja hoolsalt, ise vaikiv ja tõsine.

Stephen, küünarnukk sakilisel graniidil ja pihk laupa toetamas, tuiutas oma musta, läikivaks kulunud varruka narmendavat äärt. Valu, mis ei olnud veel armastuse valu, näris ta südame kallal. Pärast surma oli ema tulnud vaikides tema juurde, kuhtunud kehast pruuni avara surirüü varjus kandumas vaha ja roosipuu lõhn, hingeõhk nõrgalt lõhnamas märjast tuhast, kui ta tummalt ja etteheitlikult poja kohale kummardus. Üle narmendava varrukaotsa paistis Stephenile meri, mida hästitoidetud hääl ta kõrval oli tervitanud kui suurt hella ema. Lahe ja taevaranna sõõr hoidis endas määratud massi tuhmrohelist vedelikku. Surivoodi kõrval kogus valge portselannõu venivat rohelist sappi, mida ema valjusti oiates oma mädanevast maksast piinavate hoogude kaupa välja oksendas.

Buck Mulligan pühkis taas oma habemenoa tera.

– Oh sind krantsiniru! ütles ta lahkel häälel. Vaja sulle anda särk ja paar-kolm ninarätti. Kuidas need püksid on, mis sa käest-kätte ostsid?

– Käivad küll, vastas Stephen.

Buck Mulligan ründas nüüd lohukest oma alahuule all.

– Nali küll, lausus ta rahulolevalt. Jalast-jalga peaks ütlema. Tont teab mis kuritõbise joodiku pärandus. Mul on ühed kenad hallid, peene triibuga. Sobiks sulle kui valatult. Ilma naljata, Kinch. Korralikus riides näed sa vapustav välja.

– Aitäh, ütles Stephen. Kui hallid, siis ei saa ma neid kanda.

– Tema ei saa neid kanda, ütles Buck Mulligan oma peegelpildile. Etikett on etikett. Tapab oma ema ära, aga halle pükse kanda ei saa.

Ta pani habemenoa korralikult kokku ja kompleks näpuotstega oma sile-dat näonahka.

Stephen pööras pilgu merelt ära teise priskele näole ja elavaile suits-hallidele silmadele.

— See sell, kellega ma eile Shipis istusin, ütles Buck Mulligan, ütleb, et sul on neurosüüfilis. Ta töötab Dottyville'i hullumajas Connolly Normani juures. Progresseeruv paralüüs ja nõdrameelsus!

Peegliga õhus poolringi tehes kinnitas ta oma kuulutust otsekui välgu-löögiga, tänu päiksele, mis nüüdseks juba mere kohal kiirgas. Tema puhtaks raseeritud huultel, tema säravvalgete hammaste servadel mängles naer, mis haaras oma valdusse terve ta tugeva, hästivormitud keha.

— Vaata ennast, sa bardipeletis, ütles ta.

Stephen kummardus ja uuris ennast talle etteseatud peeglis, millest jooksis läbi kõver pragu. Juuksed peas püsti. Nõnda siis tema ja teised mind näevad. Kes selle näo mulle valis? Selle koerakere, mida ühtlugu söödikutest kasida? Peegelgi tahab teada.

— Panin selle toatüdrukult pihta, ütles Buck Mulligan. Paras talle. Tädi otsib Malachile ikka koledaid teenijatüdruid. Ära saada teda kiusatuse sisse. Ja nimeks on tal Ursula.

Jälle naerma puhkedes võttis ta peegli Stepheni uuriva pilgu eest ära.

— Calibani raev, et ta peeglis oma nägu ei näe, ütles ta. Kui vaid Wilde veel elaks ja sind näeks!

Stephen tõmbus tagasi ja ütles peeglile osutades kibedalt:

— Iiri kunsti sümbol. Teenija mõrane peegel.

Buck Mulligan haaras äkitselt Stephenil käe alt kinni ja tegi koos temaga tornile ringi peale, habemenuga ja peegel taskus kilksu löömas.

— Patuasi sind nõnda narritada, eks ole tõsi, Kinch, ütles ta sõbralikult. Jumal näeb, et sinus on rohkem sädet kui neil kõigil kokku.

Jälle põikles kõrvale. Kardab minu kunsti lantsetti samapalju kui mina tema oma. Külma terrassulge.

— Teenija mõrane peegel! Mine räägi seda sellele Oxfordi lorule seal all, ehk saad talt mõne gini. Ta lausa haiseb rahast ja mõtleb, et sina küll džentelmen pole. Vanamees ajas tal raha kokku suuludele jalapijuurikaid müües või tont teab mis tüssamistega veel. Jumal küll, Kinch, sina ja mina,

saaks me vaid koos töötatud, siis me saadaks ehk selle saare heaks tõesti midagi korda. Me helleniseeriks ta ära.

Cranly käsivars. Tema käsivars.

— Mõelda vaid, et sina pead nende sigade käest kerjama. Mina olen ainus, kes teab, mida sa väärt oled. Miks sina mind rohkem ei usalda? Mis kauna sa mu vastu kannad? On see Hainesi pärast? Katsugu ta siin lärmi tõsta, ma kutsun Seymouri ja ta saab meilt veel hullema koosa kui see, mis Clive Kempthorpe'ile tehti.

Noored rahakad hääled hõiklemas Clive Kempthorpe'i tubades. Kahva-näod: käed suure naeruga rinnakorvi koos hoidmas, üksteisele vopse jagamas. Oh, ma ei suuda! Teata talle sellest peenetundeliselt, Aubrey! Ma suren! Särgiräbalad õhus lendlemas, püksid rebadel, kargleb ja kalpsleb ta ümber laua, kannul Magdaleni Ades, rätsepakäärid käes. Hirmu täis vasikanägu, marmelaadiga üle kullatud. Ei tiri mu pükse maha! Lollid naljad!

Õhtu siseõues võpatab aknast kostvatest karjetest. Kurt aednik, põll ees ja Matthew Arnoldi moodi mask näol, lükkab oma niidumasinat mööda hämarat muruplatsi ja vaatleb, silmad kassis, rohukübemeid parves tantsimas.

Meile endile ... uus paganlus ... *omphalos*.

— Las jääb siia, ütles Stephen. Muidu pole tal viga midagi, ainult öösel.

— Misasi see siis on? küsis Buck Mulligan kärsitult. Too ükskord lagedale. Mina olen sinuga täiesti aus. Mis sul praegu mu vastu on?

Nad jäid seisma ja vaatasid sinna, kus Bray Headi neeme tömp ots lebas vee peal nagu magava vaala koon. Stephen vabastas end vaikselt käevangust.

— Tahad, ma ütlen sulle? küsis ta.

— Jah, tahan, misasi see on? vastas Buck Mulligan. Mul ei tule midagi meelde.

Rääkides vaatas ta Stephenile otse silma. Üle ta näo käis kerge tuuleiil, liigutades ta heledaid sassis juukseid ja hõbedasi rahutusesädemeid ta silmis.

Stephen, masendunult omaenda häälest, küsis:

— Kas sa mäletad seda esimest korda, kui ma pärast oma ema surma sinu poole tulin?

Buck Mulligan kortsutas kiiresti kulmu ja ütles:

— Mis? Kuskohas? Mul ei tule midagi meelde. Mina mäletan ainult ideesid ja aistinguid. Mis siis oli? Mis seal ometi juhtus, jumal hoidku?

— Sa tahtsid teed teha ja läksid läbi eeskoja kuuma vett tooma, ütles Stephen. Elutoast tuli su ema ja keegi külaline. Ta küsis sult, kes su toas on.

— Jah? ütles Buck Mulligan. Ja mis ma talle ütlesin? Mul on meelest läinud.

— Sina ütlesid, vastas Stephen, *ah, see on see Dedalus, kelle ema just ära kõnges.*

Puna, mis Buck Mulligani palgeile tõsis, tegi ta nooremaks ja kütkestavamaks.

— Ütlesingi nii või? küsis ta. No ja siis? Mis selles nii hullu?

Ta rapsas närviliselt kohmetuse endalt maha.

— Ja misasi on surm, küsis ta, sinu ema või su enda või minu oma? Sina nägid ainult oma ema suremist. Mina näen Materis ja Richmonds iga päev, kuidas nad vedru välja viskavad ja kuidas neid lahkamisruumis ribadeks lõigutakse. Üks kõngemine see ongi, ja kõik. Ei midagi olulist. Sa ei tahtnud oma ema surivoodi juures põlvedele laskuda ja tema eest palvetada, kui ta sult seda palus. Mispärast? Sellepärast et sinu sees istub see neetud jesuiidijuurikas, ainult et tagurpidi. Minu silmis on see kõik üks pila ja kõngemine. Ta ajusagarad enam ei funksi. Ta kutsub arsti *sir Peter Teazle*'iks ja nopib teki pealt tulikaid. Tee talle heameelt, kuni kõik mööda saab. Ise sa ei täitnud tema viimset soovi ja nüüd viskad mulle nina peale, et ma ei ulu nagu mingi Lalouette'ilt palgatud nutunaine. Absurd! Hea küll, ju ma ütlesingi nõnda. Aga mul polnud mõttes su ema mälestust solvata.

Ta oli ennast jälle julgeks rääkinud. Varjates teise sõnadest südamesse jäänud haigutavaid haavu, ütles Stephen väga külmalt:

— Jutt pole mu ema solvamisest.

— Millest siis? küsis Buck Mulligan.

— Minu solvamisest, vastas Stephen.

Buck Mulligan pööras end kannapealt ringi.

— Võimatu olevus! hüüdis ta ja kõndis kiiresti piki rinnatist eemale.

Stephen jäi paigale, vahtides üle vaikse mere neeme poole. Meri ja neem olid nüüd tuhmimaks tõmbunud. Veri peksles ta silmis ja ähmastas pilku, ja ta tundis, et ta põsed on kuumad otsekui palavikus.

Alt torni seest hüüti valjusti:

— Mulligan, oled sa üleval?

— Kohe tulen, vastas Buck Mulligan.

Ta pööras näo Stepheni poole ja ütles:

— Vaata merd. Mis hoolib tema solvanguist? Jäta see Loyola, Kinch, ja tule ära alla. Saks ootab oma hommikupeekonit.

Korraks peatus ta pea trepiavas, vahelae kõrgusel.

— Ära mossita päev otsa selle asja pärast. Paljugi mis ma suust välja ajan. Oh unusta mõrud mured.

Pea kadus, kuid laskuva hääle jõmin kostis trepiavast undamisi edasi:

*Ja armastuse mõrudast
müsteeriumist mõtlema
ei pea – sest Fergus kindlal käel
pronkskaarikuid on juhtimas.*

Hääletult kandusid metsavarjud läbi hommikuse rahu trepimademest mere poole, sinna, kuhu ta vahtis. Rannapiiril ja kaugemalgi tõmbus veepeegel valkjaks nagu kiirustavaist kergekingseist jalgadest põtkitult. Sume meri, ta valge rind. Põimrõhud, kaks ja kaks. Harfikeeli näplev käsi põimuvaid akorde kokku sulatamas. Vastlaulatatud vahuvalged sõnad virvendamas sumedal tõusuveel.

Üks pilv liikus aeglaselt päikest katma, tumendades lahe rohelust. See lasus ta selja taga, anum täis kibedaid vesi. Ferguse-laul: ma laulsin seda majas omaette, pikki madalaid akorde välja pidades. Ema uks oli lahti, ta tahtis mu muusikat kuulda. Kartusest ja kahjutundest tummakslööduna läksin ta aseme juurde. Ta nuttis oma viletsas süngis. Nende sõnade pärast, Stephen: armastus, mõru müsteerium.

Kus nüüd?

Laekas luku taga ta saladused: vanad sulgedest lehvikud, tupsulised, muskusega puuderdatud tantsukaardid, merevaiguhelmestest kee. Ta

plikapõlvekodu päiksepoolisel aknal rippus linnupuur. Ta kuulas ja naeris koos teistega vana Royce'i laulmist „Hirmsa türklase” pantomiimis:

*Vaat' mina olen sell,
kes oskab nähtamatumaks
end muuta iga kell.*

Viirastuslikud rõõmud, kokku ja ära pandud, muskusega lõhnastatud.

*Müsteeriumist mõtlema
ei pea.*

Kokkupanduna looduse mälus tallel nagu ta leludki. Mälestused ahistatud aja painamas. Klaas vett köögikraanist enne viimast võidmist. Südamikust vabastatud, pruuni suhkruga täidetud õun pliidiserval tema jaoks küpsemas pimedal sügisõhtul. Tema kauni kujuga sõrmeküüned, laste särkidest leitud ja surnuks litsutud täide verest punased.

Unenäos ta oli vaikselt tema juurde tulnud, ümber lobedas surirüüsi kuhtunud keha vaha ja roosipuu hõng, ja ta hingeõhk, kui ta, poja kohal kummargil, tummi salasõnu sosistas, lõhnas niiskest tuhast.

Tema klaasistuvad silmad mind surma seest ainiti vahtimas, et vapustada ja väänutada mu hinge. Ainult minu. Kummituslik küünal ta agooniat valgustamas. Kummituslik valgus tema piinatud näol. Ta vali kähe hingamine, hirmu käes korinaks muutuv, ja kõik palvetades põlvili maas. Tema silmade pilk minu peal, mind maadligi surumas. *Liliata rutilantium te confessorum turma circumdet: iubilantium te virginum chorus excipiat.*

Sa guul! Sa laibaõgija!

Ei, ema. Lase mul olla, lase mul elada.

— Ahoi, Kinch!

Buck Mulligani laulev hääl kostis torni sügavusest ja kandus kutset korraates treppipidi üles. Stephen, oma hinge karjast ikka veel vabisev, kuulis sooja voogavat päikesepaistet ja õhus oma selja taga sõbralikke sõnu.

— Tule alla, Dedalus, ole täitsa. Hommikusöök on valmis. Haines palub vabandust, et meil öösel magada ei lasnud. Kõik on kombes.

— Juba tulen, ütles Stephen pöördudes.

— Tee seda, Jeesuse meeleheaks, ütles Buck Mulligan, ja minu ja me kõigi meeleheaks.

Ta pea kadus ja ilmus uuesti.

— Ma rääkisin talle su iiri kunsti sümbolist. Pidas seda väga vaimukaks. Sa näpsa talt üks nael, mis? Üks gini, ma mõtlen.

— Ma saan täna palka, ütles Stephen.

— Seal su koolist või? küsis Buck. Kui palju? Neli naela? Anna üks meile laenuks.

— Kui soovid, ütles Stephen.

— Neli säravat sovrinit, hüüdis Buck Mulligan täis vaimustust. Nüüd tuleb pidu ja pummelung, mis rabab druiididki jalust. Neli kõikvõimsat sovrinit.

Ta tõstis käed taeva poole ja trampis trepi kiviastmetest alla, lauldes kokniaktsendiga, viisist suurt hoolimata:

— *Võtkem hõisata ja juua*

õlut, viskit ja veel miskit,

on ju kroonimispäev,

kroonimispäev!

Söögem, joogem, laulu löögem,

sest on kroonimispäev!

Soe päikesepaiste rõõmutses kogu merel. Rinnatisel hiilgas nikeldatud vahukauss, kõigist unustatud. Miks peaksin mina selle alla viima? Või jäägu sinna terveks päevaks see unustatud sõprus?

Ta läks ja võttis selle viivuks kätte, tundes ta jahedust ja haistes kleepjat vahtu, milles turritas püstine pintsel. Nõnda kandsin ma viirukikannu Clongowes'is. Nüüd olen ma teine ja ikka seesama. Ikka teenija. Sulase sulane.

Torni hämaras võlvidud elutoas liikus Buck Mulligani hommikurüüsi kuhu kolde ees nobedalt edasi-tagasi, kord varjates, kord paljastades selle kollast kuma. Kõrgeist laskeavadest langes mahe päevalgus kahe vihuna kiviplaatidega kaetud põrandale, ja seal, kus nende kiired ristusid, hõljus kivisõesuitsu ja praerasva aurude pöörlev pilv.

— Ära me siin lämbume, ütles Buck Mulligan. Haines, ole nii hea, tee see uks lahti.

Stephen pani vahukausi kapile. Üks pikk kogu tõusis rippvoodilt, kus ta istus, ja läks ning tõmbas sisemise ukse lahti.

— Kas teil võtit on? küsis hääl.

— Dedaluse käes, ütles Buck Mulligan. Oh jeesusejuss, ma lämbun.

Ja hõikas pilku koldelt pööramata:

— Kinch!

— See on ees, ütles Stephen lähemale tulles.

Võti tegi lukus raginal kaks ringi, ja praokile lükatud raskest uksest pääses sisse kauaoodatud valgus koos selge kirka õhuga. Haines jäi ukseavasse seisma ja vaatas välja. Stephen tiris oma uppis sumadani laua juurde, võttis istet ja jäi ootama. Buck Mulligan paiskas prae valmis pandud vaagnale, kandis selle ja suure teekannu lauani ja, lasknud oma koormal raskelt lauale maanduda, ohkas kergendatult.

— Siia ma sulan, ütles ta, nagu märkis kord küünal, kui ... Aga kuss! Sellest mitte üks sõnagi enam! Ärka üles, Kinch. Leib, või, mesi. Haines, astu ligi. Lobi on laual. Õnnista meid, Issand, ja neid Sinu andisid. Kus suhkur on? Oh kuramus, piima ju polegi.

Stephen tõi kapist leiva, meepurgi ja toosi külma võiga. Buck Mulligan, äkitsest tusahoost tabatud, istus maha.

— Mis jama see siis nüüd on? ütles ta. Sai öeldud, et ta tuleks kohe pärast kaheksat.

— Võime ju mustalt ka juua, ütles Stephen januselt. Kapis on üks sidrun.

— Sina keri põrgu oma Pariisi lollustega! ütles Buck Mulligan. Ma tahan Sandycove'i piima.

Haines tuli ukse juurest sisse ja ütles vaikselt:

— Piimanaine just tuleb siia poole.

— Õnnistagu sind Jumal, hüüatas Buck Mulligan püsti karates. Istuge maha. Kallake endile teed. Suhkur on kotis. Ma ei taha nende kurjavaimu munadega kauem jännata.

Kuidagiviisi surkis ta prae vaagna peal kolmeks tükiks ja lätsatas need taldrikutele, lausudes:

— *In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti.*

Haines istus ja hakkas teed kallama.

— Suhkrut saab igaüks kaks tükki, ütles ta. Aga oled sa alles kange tee teinud, Mulligan, mis?

Buck, kes parajasti leivapätsist pakse viilakaid lõikas, ütles kiledal eidehäälel:

— Kui ma teen teed, siis ma teen teed, nagu ütles vana Grogani-mammi, ja kui ma lasen vett, siis ma lasen vett.

— On tõesti tee mis tee, kiitis Haines.

Buck Mulligan muudkui lõikas leiba ja jätkas kilamist:

— *Just nõnna mina teen, proua Cahill – nii ta ütles. Ja Cahilli-proua kostis vastu: oh heldus, proua, hoidku Jumal, et te mõlemat samasse potti ei tee.*

Ta ulatas kordamööda igale kaaslasele noatera otsa torgatud paksu leivaviilu.

— See on folkloor, ütles ta väga tõsiselt, sinu raamatu tarvis, Haines. Viis rida teksti ja kümme lehekülge kommentaare Dundrumi rahva ja kala-jumalate kohta. Ära trükkunud õeksed nornid suure tuule aastal.

Ta pöördus Stepheni poole ja küsis kulme kergitades kõrgel teadmishimukal häälel:

— Ehk tuleb teil meelde, vend, kas see Grogani-mammi tee- ja veepoti lugu seisab Mabinogionis või Upanišadides?

— Kahtlen küll, ütles Stephen tõsiselt.

— Kas tõesti? jätkas Buck Mulligan endises toonis. Ja teie põhjendused, palun?

— Ma arvaksin, ütles Stephen süües, et seda ei leidu ei Mabinogionis ega väljaspool seda. Grogani-mammis võiksime näha Mary Anni sugulast.

Buck Mulligani näole ilmus lai rõõmunaeratus.

— Hurmav! ütles ta pepsil magusal häälel, näidates oma valgeid hambaid ja pilgutades armsasti silmi. Te siis arvate tõesti nõnda? Väga hurmav!

Mispeale tõmbus ta nägu äkki pilve ja ägedasti leivapätsi lammutamist jätkates löi ta lahti käheda laulumörina:

— *Va Mary Ann küll mette*

*ei löönud risti ette,
vaid tõstis aga sabad ülesse ...*

Siis toppis endal suu toitu täis, mälus ja mõmises.

Ukseavasse ilmuv kogu varjas valguse.

— Piim, härra!

— Astuge sisse, proua, ütles Mulligan. Kinch, too kann.

Vana naine tuli edasi ja peatus Stepheni kõrval.

— Ilus hommik, härra, ütles ta. Kiidetud olgu Jumal.

— Kesse? küsis Mulligan talle põgusat pilku heites. Ahjaa, muidugi.

Stephen küünitas tahapoole ja võttis kapist piimakannu.

— Saarerahvas, ütles Mulligan Haines'ile otsekui muuseas, räägib tihti tollest eesnahkade kolleksioneerijast.

— Kui palju, härra? küsis vana naine.

— Üks kvart, ütles Stephen.

Ta vaatas, kuidas naine kallab mõõdunõusse ja sealt kannu rammusat valget piima, mis pole ta enda oma. Vanad närtsinud tissid. Naine valas kannu järgmise mõõdunõutäie ja väikese lisasortsu. Vana ja salapärasena hommikumaaailmast tulnu, võibolla sõnumitooja. Piima väljavalamist saatis kiitus selle headusele. Kannatliku lehma all krõnksus varavalgel lopsakal luhal, nõiamoor oma sitaseenejäril, krimpsus näpud pitsivate nisade kallal kärmed. Kõik see kastesiidiline kari teab ja tunneb teda ja ümbritseb teda ammuutades. Siidiline lehmake, vaene vanaeideke, ammuaegsed Iirimaale antud nimed. Rändav eidekronu surematute alamast tõust, teenimas oma vallutajat ja oma muretut äraandjat neist mõlemaist petetult, sõnumitooja salapärasest hommikust. Kas teenida teda või sõidelda, ei osanud Stephen öelda, kuid tema soosingut kerjata, selle põlgas ta ära.

— Tõsi mis tõsi, proua, ütles Buck Mulligan, kallates piima teekruusidesse.

— Te maitske seda, härra, ütles naine.

Buck tegi, nagu ta palus.

— Kui me vaid saaksime elada nii väärt toidu peal nagu see, lausus ta piimanaisele kergelt tõstetud häälel, siis ei oleks siin maal nii palju mädanenud hambaid ja mädanenud soolikaid. Aga me elame soo peal, õgime odavat

sodi ja meie tänavaid sillutab tolm, hobusesõnnik ja tiisikeride tatilärakad.

— Kas te õpite tohtriks, härra? küsis naine.

— Jah, proua, vastas Buck Mulligan.

— Ütle nüüd, kostis naine.

Stephen kuulas seda põlglikult vaikides. Naine kummardab oma vana pea hääle ees, mis temaga valjusti räägib, oma kondikohendaja ja terveks-tegija ees; mind ei pea ta mikski. Hääle ees, mis annab andeks ta patud ja võiab haudaminekuks kõik, mis tal on, peale naisterahva roojaste riistade, mis tehtud mehe ihust, ei mitte Jumala näo järgi, ja maole saagiks määratud. Ja valju hääle ees, mis tal palub nüüd vakka olla, silmad kõhkvel ja küsivad.

— Kas te saate aru, mis ta räägib? päris Stephen.

— On see prantsus, mida te räägite? küsis vana naine Hainesilt.

Haines kostitas teda nüüd veelgi pikema enesekindla kõnega.

— Iiri, ütles Buck Mulligan. Kas te gaeli keelt mõistate?

— Mõtlesingi, et ju see iiri oma on, ütles naine. Kõlas sedamoodi. Te vist olete lääne poolt, härra?

— Ma olen inglane, vastas Haines.

— Ta on inglane jah, ütles Buck Mulligan, ja tema meelest me peaksime Iirimaal rääkima iiri keelt.

— Muidugi peaksime, ütles vana naine, ja mul on häbi, et ma ise ei räägi. Ma olen teadjatelt kuulnud, et see olla üks väärt keel.

— Väärt pole õige sõna, ütles Buck Mulligan. Vaid absoluutselt võrratu. Vala meile veel teed, Kinch. Kas teile ka tassike, proua?

— Ei, suur tänu, härra, ütles vana naine, libistas piimanõu sanga käsi-varrele ja asutas minema.

Haines küsis:

— Kas teil arvet on? Peaksime talle ju maksma, Mulligan, või mis?

Stephen valas kolm tassi jälle täis.

— Ah arvet või, härra? ütles naine ja peatus. Noh, üks pint kahepennise eest seitse hommikut on seitse korda kaks mis teeb šilling ja kahepennine peale ja siis see kolm hommikut iga hommik neljapensine kvart mis on kolm kvarti see teeb šilling. See on siis üks šilling ja siis veel see üks ja kaks mis kokku teeb kaks ja kaks, härra.